Conners Anababa Dereceleme Ölçe?i Yenilenmi? Uzun Formu (CADÖ-Y/U)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Conners Anababa Dereceleme Ölçe?i Yenilenmi? Uzun Formu (CADÖ-Y/U)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19332

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Conners Anababa Dereceleme Ölçe?i Yenilenmi? Uzun Formu (CADÖ-Y/U), Dr. C. Keith Conners taraf?ndan geli?tirilen orijinal ölçe?in Türkçe'ye uyarlanm?? ve psikometrik özellikleri incelenmi? uzun versiyonudur. Bu ölçek, çocuk ve ergenlerde görülen davran??sal ve duygusal problemlerin ebeveynler taraf?ndan de?erlendirilmesi amac?yla tasarlanm??t?r. Özellikle Dikkat Eksikli?i ve Hiperaktivite Bozuklu?u (DEHB) ile ili?kili belirtileri tespit etmede kritik bir rol oynar.

Uyarlama çal??mas? Kaner, Büyüköztürk, ??eri, Ak ve Özayd?n (2011) taraf?ndan gerçekle?tirilmi?tir. Ölçek, 57 maddeden ve yedi alt boyuttan olu?maktad?r. Yap?lan psikometrik çal??malar, ölçe?in Türkiye popülasyonunda geçerli ve güvenilir bir ölçüm arac? oldu?unu göstermi?tir. Ölçek, ebeveynlerin çocuklar?n?n davran??lar?n? 4'lü Likert tipi bir derecelendirme sistemiyle de?erlendirmesine dayan?r.

Anahtar Kelimeler

Conners Anababa Dereceleme Ölçe?i, CADÖ-Y/U, Dikkat Eksikli?i ve Hiperaktivite Bozuklu?u, Psikometrik Özellikler, Davran?? Problemleri, Çocuk Psikiyatrisi, Uyarlama.

Yazarlar

Sema Kaner, ?ener Büyüköztürk, Emine ??eri, Ay?e Ak, Levent Özayd?n.

Amaç

CADÖ-Y/U'nun temel amac?, Türk popülasyonunda çocuk ve ergenlerdeki davran??sal ve duygusal sorunlar? ebeveyn perspektifinden standartla?t?r?lm?? bir ?ekilde de?erlendirmektir. Bu uzun form, DEHB'nin çekirdek semptomlar?n?n yan? s?ra, e?lik eden di?er psikopatolojik belirtileri (kayg?, sosyal problemler, kar?? gelme) kapsaml? bir ?ekilde incelemeyi hedefler.

Uyarlama çal??mas?n?n özel amac?, ölçe?in orijinal faktör yap?s?n?n Türk kültüründe **do?rulay?c? faktör analizi** ile test edilerek geçerlik ve güvenirlik katsay?lar?n?n belirlenmesidir. Bu sayede, klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda çocuk ve ergen davran?? problemlerinin de?erlendirilmesinde güvenilir bir araç olarak kullan?lmas? sa?lanm??t?r.

Yap?

Ölçek, çocuk ve ergenlerdeki davran??sal ve duygusal zorluklar? ölçen çok boyutlu bir yap?y? temsil eder. Toplam **57 maddeden** olu?an bu form, yedi temel alt boyut alt?nda toplanm??t?r. Bu alt boyutlar, klinik olarak anlaml? davran?? örüntülerini ve psikopatoloji alanlar?n? kapsamaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

CADÖ-Y/U'nun ölçtü?ü temel yap?lar aras?nda dikkat eksikli?i, hiperaktivite, kar?? gelme/muhalif davran??lar (Kar?? Gelme alt boyutu) ve sosyal/duygusal içselle?tirme problemleri (Kayg?-Utangaçl?k, Sosyal Problemler, Psikosomatik alt boyutlar?) bulunmaktad?r. Bu kapsaml? yap?, klinisyenlere sadece dikkat ve hiperaktivite sorunlar? hakk?nda de?il, ayn? zamanda di?er yayg?n çocukluk dönemi bozukluklar? hakk?nda da bilgi sa?lar.

Geçerlik

CADÖ-Y/U'nun yap? geçerli?ini incelemek amac?yla ölçekten elde edilen verilere **do?rulay?c? faktör analizi (DFA)** uygulanm??t?r. DFA, ölçe?in hypothesized (varsay?lan) yedi faktörlü yap?s?n?n Türk örnekleminde uygunlu?unu test etmi? ve modelin kabul edilebilir düzeyde uyum gösterdi?ini ortaya koymu?tur.

Ayr?ca, ölçe?in **uyum geçerli?i** (criterion validity) kapsam?nda, CADÖ-Y/U puanlar? ile Conners Dereceleme Ölçe?i'nin k?sa formu olan CADÖ-48 ve Yenilenmi? Problem Davran??lar Kontrol Listesi (YPDKL) formlar?ndan elde edilen puanlar aras?ndaki korelasyonlar incelenmi?tir. Bu korelasyonlar, CADÖ-Y/U'nun ölçtü?ü yap?lar?n di?er standart araçlarla tutarl? oldu?unu göstermi?tir. Ölçe?in **ay?rt edici geçerli?i** (discriminant validity) ise DEHB tan?s? alm?? çocuklar?n ölçek puanlar?n?n, tan? almam?? kontrol gruplar?yla kar??la?t?r?lmas? yoluyla incelenmi? ve ölçe?in klinik gruplar? ba?ar?l? bir ?ekilde ay?rabildi?i tespit edilmi?tir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirli?ini de?erlendirmek için **iç tutarl?l?k** ve **test-yeniden test güvenirli?i** yöntemleri kullan?lm??t?r. ?ç tutarl?l?k, maddelerin ayn? yap?y? ne ölçüde ölçtü?ünü belirlemek amac?yla **Cronbach Alfa katsay?s?** ile incelenmi?tir. CADÖ-Y/U puanlar?ndan elde edilen Cronbach alfa katsay?lar? 0.55 ile 0.85 aral???nda de?i?mektedir. Bu aral?k, alt boyutlar aras?nda farkl? düzeylerde tutarl?l?k oldu?unu göstermektedir.

Ölçe?in zaman içindeki kararl?l???n? (istikrar?n?) ölçmek üzere **test-yeniden test güvenirli?i** hesaplanm??t?r. Bu amaçla, 124 çocu?un anne babalar?na CADÖ-Y/U, alt? hafta arayla iki kez uygulanm??t?r. ?ki puan seti aras?nda hesaplanan test-yeniden test güvenirlik katsay?lar? 0.35 ile 0.73 aras?nda de?i?mektedir. Bu sonuçlar, ölçe?in zaman içindeki kararl?l???n?n orta düzeyde oldu?unu ve alt boyutlara göre de?i?kenlik gösterdi?ini ortaya koymaktad?r.

Faktör Analizi

CADÖ-Y/U'nun faktör yap?s?n?n incelenmesinde temel olarak **Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA)** yöntemi kullan?lm??t?r. Bu analiz, Kaner ve arkada?lar? taraf?ndan, ölçe?in orijinal Conners Dereceleme Ölçekleri taraf?ndan önerilen yedi faktörlü modelin Türk kültür verilerine ne kadar uydu?unu test etmek amac?yla yap?lm??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

DFA sonuçlar?, ölçe?in 57 madde ve yedi alt boyuttan olu?an yap?s?n?n kabul edilebilir düzeyde uyum gösterdi?ini desteklemi?tir. Bu yedi faktör, Bili?sel Problemler-Dikkatsizlik, Kar?? Gelme, Hiperaktivite, Kayg?-Utangaçl?k, Mükemmelliyetçilik, Sosyal Problemler ve Psikosomatik olarak tan?mlanm??t?r.

Araç

Test Türü: Uyarlama (Adaptation)

Format: Ebeveyn Dereceleme Ölçe?i (Parent Rating Scale)

Mevcut Diller: Türkçe (Turkish)

Popülasyon Grubu: Çocuklar ve Ergenler

Ya? Grubu: Spesifik ya? aral??? belirtilmemi?tir, ancak davran??sal de?erlendirme ölçekleri genellikle okul ça?? (6-18 ya?) çocuklar? için kullan?l?r.

Popülasyon Detaylar?: Uyarlama çal??mas? Türkiye popülasyonu üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

Test Metodolojisi: Ebeveynler taraf?ndan çocu?un davran??lar?n? 4 dereceli Likert tipi ölçek üzerinde de?erlendirmeye dayal? bildirim formu.

Anahtar Kelimeler

Do?rulay?c? Faktör Analizi, Psikometri, Cronbach Alfa, Test-Yeniden Test Güvenirli?i, Ebeveyn Dereceleme.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilgi mevcut de?il.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: Bilgi mevcut de?il.

Yaz??ma Adresi: Sorumlu yazar Sema Kaner için ileti?im adresi mevcuttur: semakaner@gmail.com

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

?zinler ve Ücret: Ölçe?in ticari kullan?m? veya geni? çapl? ara?t?rmalarda kullan?m? için izin ve ücret bilgileri konusunda sorumlu yazar Sema Kaner ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Test Y?l? (Uyarlama): 2011 (Uyarlama çal??mas?n?n yay?nland??? y?l).

ARABPSYCHOLOGY.COM

PDF Kayna??: Orijinal uyarlama makalesinin PDF dosyas? ?u adresten indirilebilir: conners-anababa-dereceleme-olcegi-yenilenmis-uzun-formu-cado-yu-toad.pdf

Makale Linki: Çal??man?n tam metnine bu ba?lant?dan ula??labilir: scopemed.org

Kaynaklar

Kaner, S., Büyüköztürk, ?., ??eri, E., Ak, A. ve Özayd?n, L. (2011). Conners Anababa Dereceleme Ölçe?i Yenilenmi? Uzun Formu: Faktör yap?s?, geçerlik ve güvenirlik çal??mas?. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sa?l??? Dergisi*, *18*(1), 45-58.

Conners Anababa Dereceleme Ölçe?i Yenilenmi? Uzun Formu (CADÖ-Y/U) Maddeleri

CADÖ-Y/U toplam 57 maddeden olu?makta olup, yedi farkl? alt boyutu ölçmektedir:

Bili?sel Problemler-Dikkatsizlik (10 madde)
Kar?? Gelme (12 madde)
Hiperaktivite (9 madde)
Kayg?-Utangaçl?k (8 madde)
Mükemmelliyetçilik (7 madde)
Sosyal Problemler (5 madde)
Psikosomatik (6 madde)

Derecelendirme Sistemi:

Ebeveynler, çocu?un davran??lar?n? ne s?kl?kta gözlemlediklerine ba?l? olarak a?a??daki 4'lü derecelendirme sistemini kullan?r:

Hiç do?ru de?il (Hiçbir zaman, nadiren) - 0 puan
Biraz do?ru (Bazen) - 1 puan
Oldukça do?ru (Ço?u kez, S?k s?k) - 2 puan
Çok do?ru (pek çok kez, çok s?k) - 3 puan

ARABPSYCHOLOGY.COM